

NILAI-NILAI ESTETIKA KEBAYA NYONYA MELALUI PROSES SOSIALISASI DALAM KONTEKS PERUBAHAN SOSIO-BUDAYA

ROZIAH BINTI AHMAT NOR

**TESIS INI DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEH IJAZAH DOKTOR FALSAFAH (PENDIDIKAN SENI)**

**FAKULTI SENI KOMPUTERAN DAN INDUSTRI KREATIF
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS**

2016

ABSTRAK

Kajian ini bertujuan untuk mengkaji nilai-nilai estetika kebaya nyonya melalui proses sosialisasi dalam konteks perubahan sosio-budaya. Kajian ini juga untuk mengenal pasti rekaan Kebaya Nyonya dari segi reka bentuk dan motif-motifnya, material dan nilai-nilai estetiknya yang menjadi pilihan wanita Peranakan. Kajian ini menggunakan kaedah kualitatif. Pengkaji telah memilih negeri Melaka sebagai pusat kajian. Pemerhatian dan kajian lapangan telah dilakukan dengan menggunakan kaedah temu bual, rakaman gambar, rakaman audio dan analisis dokumentasi. Hasil daripada pemerhatian terhadap motif dan pemakaian Kebaya Nyonya, menunjukkan bahawa konsep pemakaian pakaian kebaya Nyonya dipengaruhi oleh sosio-budaya yang mempunyai simbol-simbol dalam reka bentuk dan makna tertentu yang secara tidak langsung mewujudkan sistem pendidikan informal dalam masyarakat tersebut. Kajian ini diharap dapat menjadi sumber pengetahuan yang asas bertitik tolak kepada pembangunan dan perubahan warisan kebudayaan bangsa kita.

ESTETICAL VALUES OF THE KEBAYA NYONYA THROUGH THE PROCESS OF SOCIALISATION WITHIN THE SOCIO-CULTURAL CONTEXT

ABSTRACT

This research aims to study the esthetical values of the kebaya nyonya through the processes of socialization within the ever changing socio-cultural context. This research also aims to identify and recognize the construction of kebaya nyonya through its design and motives, materials and esthetical values of choice among the Peranakan women. This is a qualitative research. Melaka has been chosen by the researcher as the focal point. Observations and field studies has been conducted through interviews, photo shoots, audio recordings and documentations. Observations of the motives used and the way the kebaya nyonya is worn yielded the fact that the entire concept of wearing the kebaya nyonya is socio-culturally influenced depicted in the symbols within the designs that has attached meanings which inadvertently created a system of informal learning within the community. This study hopes to provide a base reference pertinent to the development and changes of our cultural heritage.

KANDUNGAN

Muka surat

PENGHARGAAN

iii

ABSTRAK

v

ABSTRACT

vi

KANDUNGAN

vii

SENARAI JADUAL

xv

SENARAI RAJAH

xx

 05-4506832 pustaka.upsi.edu.my

SENARAI GAMBAR

 Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

 PustakaTBainun

 ptbupsi

xxii

BAB 1 PENGENALAN

1.1	Pendahuluan	1
1.2	Latar belakang kajian	2
1.3	Pernyataan masalah	11
1.4	Objektif kajian	14
1.5	Persoalan Kajian	14
1.6	Kepentingan kajian	15
1.7	Kerangka konsep kajian	16

1.8 Definisi operasional	17
1.8.1 Reka bentuk	17
1.8.2 Elemen-elemen reka bentuk	17
1.8.3 Prinsip-prinsip reka bentuk	18
1.8.4 Motif	18
1.8.5 Jenis motif	19
1.8.6 Estetika	19
1.9 Batasan kajian	20

1.11 Batasan Geografi	21
-----------------------	----

BAB 2 KAJIAN LITERATUR

2.0 Pengenalan	22
2.1 Kebudayaan dan pendidikan	23
2.2 Sosialisasi	36
2.2.1 Sistem sosial budaya	37
2.3 Keluarga sebagai perantara sosialisasi primer	38
2.5.1 Sosialisasi sekunder	39

2.5.2 Sosialisasi primer	39
2.5.3 Jenis sosialisasi	40
2.3.4 Kelas masyarakat	43
2.3.5 Agen sosialisasi	45
2.3.6 Sosialisasi dalam Pendidikan	46
2.4 Nilai-nilai Estetika	49
2.5 Pendekatan Sinkronik dan Diakronik	50
2.6 Modenisasi	51
2.7 Pakaian sebagai keperluan asas manusia	54
2.7.1 Persekutaran sebagai sumber (pembuat, pembekal, pemakai)	56
2.7.2 Perilaku dan cara berperilaku berpakaian	57
2.8 Pengertian Reka bentuk	58
2.8.1 Pakaian dan reka bentuk pakaian	59
2.8.2 Elemen-elemen reka bentuk	60
2.8.3 Prinsip-prinsip rekaan	63
2.8.4 Sifat-sifat prinsip rekaan	64

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

X

2.8.5 Fokus prinsip rekaan	66
2.8.6 Komposisi prinsip	67
2.9 Sejarah Melaka	69
2.10 Sejarah Melaka dan perkembangan masyarakat Baba Nyonya	74
2.11 Tinjauan tentang kebaya	80
2.11.1 Definisi kebaya	82
2.13.2 Sejarah kebaya	84
2.13.3 Jenis-jenis kebaya	86
2.13.4 Pelengkap kebaya	87
2.12 sejarah kain batik (sarong)	88

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

BAB 3 METODOLOGI

3.0 Pengenalan	89
3.1 Reka bentuk kajian	89
3.2 Fokus kajian	90
3.2.1 Informan kajian dan justifikasi pemilihan	90
3.3 Lokasi kajian	91
3.4 Metrik sumber dan teknik pengumpulan data	92

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

3.4.1	Pemerhatian	95
3.4.2	Temu bual	98
3.4.3	Dokumentasi	102
3.5	Pengendalian kajian	103
3.6	Kaedah analisis data	105

BAB 4 DAPATAN KAJIAN DAN ANALISIS DATA

4.1	Pengenalan	108
4.1.1	Puan Teo Swat Neo	110
4.1.2	Puan Doris	112
4.1.3	Baba Siow Nee Hock	114
4.1.4	Jenis-jenis kebaya nyonya dari tahun 1901-2013	116
4.1.5	Analisa reka bentuk kebaya nyonya	123
4.1.6	Analisa keseluruhan ciri-ciri reka bentuk kebaya nyonya	149
4.2	Ciri-ciri motif kebaya nyonya Melaka	151
4.2.1	ciri-ciri keseluruhan motif kebaya nyonya	177

4.2.2 Analisa keseluruhan ciri-ciri motif kebaya nyonya	177
4.3 Perkembangan ciri-ciri estetika reka bentuk kebaya nyonya	178
4.3.1 Analisa nilai-nilai estetika reka bentuk kebaya nyonya	178
4.3.2 Perubahan nilai-nilai estetika kebaya nyonya dari tahun 1901 hingga tahun 2013	213
4.3.3 Analisa ciri-ciri reka bentuk kebaya Nyonya melalui pendekatan sinkronik dan Diakronik	218
4.3.4 Identifikasi reka bentuk struktur kebaya Nyonya	218
4.3.5 Analisa ciri-ciri kebaya Nyonya	219
4.3.6 Bahagian-bahagian kebaya nyonya	220
4.3.7 Pendekatan diakronik reka bentuk <i>neckline V</i>	221
4.3.8 Pendekatan sinkronik reka bentuk <i>neckline V</i>	222
4.3.9 Pendekatan Diakronik <i>shawl collar</i>	225
4.3.10 Pendekatan Sinkronik <i>shawl collar</i>	226
4.3.11 Pendekatan diakronik lengan baju	228
4.3.12 Pendekatan Sinkronik lengan baju	228
4.3.13 Pendekatan diakronik bahagian bawah kebaya	231
4.3.14 Pendekatan sinkronik bahagian bawah kebaya	232
4.3.15 Pendekatan Diakronik reka bentuk kebaya nyonya	233
4.3.16 Pendekatan sinkronik reka bentuk kebaya nyonya peranakan dan buatan semasa	234
4.3.17 Bahagian-bahagian potongan kebaya Nyonya	238

4.3.18 Ukuran badan untuk baju kebaya Nyonya	243
--	-----

4.3.19 Tekstil kebaya Nyonya	245
------------------------------	-----

BAB 5 PERBINCANGAN DAN KESIMPULAN

5.0 Pengenalan	247
----------------	-----

5.1 Pengembangan kerangka konsep awal sosialisasi sehingga kepada kerangka konsep lengkapnya	247
--	-----

5.2 Ciri-ciri reka bentuk dan motif kebaya nyonya	252
---	-----

5.3 Teknik, bahan, pola dan jenis kebaya nyonya yang menjadi pilihan	258
--	-----

5.4 Proses sosialisasi dalam perkembangan kebaya nyonya	259
---	-----

5.4.1 Proses sosialisasi masyarakat di Melaka	262
---	-----

5.4.2 Masyarakat Baba Nyonya	266
------------------------------	-----

5.4.3 Kesenian	268
----------------	-----

5.4.4 Tatacara hidup dan kebudayaan Baba Nyonya	269
---	-----

5.5 Konsep nilai dalam Budaya Baba Nyonya dan perubahannya	275
--	-----

5.5.1 Nilai pendidikan informal dalam kehidupan	277
---	-----

5.5.2 Nilai mengekalkan identiti	278
----------------------------------	-----

5.5.3 Nilai mengekalkan pemakaian kebaya nyonya	278
---	-----

5.5.4 Nilai terhadap kesedaran budaya bangsa	279
--	-----

5.5.5 Nilai cara mengawal unsur-unsur peniruan	280
5.6 Pakaian kebaya nyonya sebagai satu keperluan	280
5.7 Perilaku berpakaian	281
5.8 Teknologi pembuatan kebaya nyonya	282
5.8.1 Teknologi reka bentuk	282
5.8.2 Teknologi motif pembuatan	282
5.8.3 Teknologi sulaman	282
5.9 Persaingan dan pasaran	283
5.10 Perkembangan kebaya nyonya dari tahun 1901-2013	284
5.11 Perubahan gaya kebaya nyonya dan pemakaiannya	285
5.12 Implikasi kajian	285
5.13 Cadangan	285
5.14 Kesimpulan	286
RUJUKAN	288

SENARAI JADUAL

No Jadual	Muka surat
3.1	Metrik sumber data dan teknik pengumpulan data 93
4.2	Analisa reka bentuk Kebaya Nyonya Neo 121
4.3	Kebaya Nyonya Neo 122
4.4	Kebaya nyonya Neo 3 (a) 124
4.5	Kebaya nyonya Neo 3 (b) 125
4.6	Kebaya nyonya Baba Seow 1 127
4.7	Kebaya Nyonya Doris 1 128
4.8	Kebaya Nyonya Doris 2 129
4.9	Kebaya Nyonya Neo 4 130
4.10	Kebaya Nyonya Neo 5 131
4.11	Kebaya Nyonya Neo 6 132
4.12	Kebaya Nyonya Neo 7 133
4.13	Kebaya Nyonya Neo 8 136
4.14	Kebaya Nyonya Neo 9 137

4.15	Kebaya nyonya Neo 10	138
4.16	Kebaya Nyonya Neo 11	139
4.17	Kebaya Nyonya Neo 12	141
4.18	Kebaya Nyonya Neo 13	142
4.19	Kebaya Nyonya Neo 14	143
4.20	Kebaya Nyonya Neo 15	144
4.21	Kebaya Nyonya Neo 16	145
4.22	Kebaya Nyonya Neo 17	147
4.23	Analisa keseluruhan ciri-ciri reka bentuk kebaya nyonya	148
4.24	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 1	150
4.25	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 2	151
4.26	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 3 (a)	152
4.27	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 3 (b)	155
4.28	Ciri-ciri kebaya nyonya Doris 1	157
4.29	Ciri-ciri kebaya nyonya Doris 2	158
4.30	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 5	160
4.31	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 6	161

4.32	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 7	162
4.33	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 8	163
4.34	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 9	164
4.35	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 10	166
4.36	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 11	167
4.37	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 12	169
4.38	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 13	170
4.39	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 14	172
4.40	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 15	173
4.41	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 16	174
4.42	Ciri-ciri kebaya nyonya Neo 17	175
4.43	Analisa keseluruhan ciri-ciri motif kebaya nyonya	177
4.44	Kebaya nyonya tahun 1901	179
4.45	Kebaya nyonya tahun 1905	181
4.46	Kebaya nyonya tahun 1910	183
4.47	Kebaya nyonya tahun 1915	185
4.48	Kebaya nyonya tahun 1940	187

4.48	Kebaya nyonya tahun 1950	189
4.49	Kebaya nyonya tahun 1980	191
4.50	Kebaya nyonya tahun 1985	193
4.51	Kebaya nyonya tahun 1990	195
4.52	Kebaya nyonya tahun 1995	197
4.53	Kebaya nyonya tahun 2000	199
4.54	Kebaya nyonya tahun 2005	201
4.55	Kebaya nyonya tahun 2007	203
4.56	Kebaya nyonya tahun 2010	205
4.57	Kebaya nyonya tahun 2012	207
4.58	Kebaya nyonya tahun 2013	209
4.59	Kebaya nyonya tahun 2013	211
5.1	Analisis keseluruhan ciri-ciri reka bentuk kebaya nyonya	243
5.2	Analisis keseluruhan ciri-ciri motif kebaya nyonya	245
5.3	Nilai-nilai estetika kebaya nyonya	246
5.4	Proses sosialisasi dalam perkembangan kebaya nyonya dalam konteks perubahan sosio-budaya	251
5.5	Sosialisasi dalam perkembangan perilaku	253

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

5.6	Sosialisasi dalam perkembangan teknologi pembuatan	254
5.7	Nilai-nilai pendidikan	267
5.13	Sosialisasi dalam perkembangan keperluan	272

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

SENARAI RAJAH

No Rajah	Muka surat	
1.1	Kerangka konsep kajian	16
2.1	Proses pembentukan budaya Baba Nyonya	35
2.3	Pergerakan penghijrahan masayarakat Baba Nyonya ke Melaka	75
3.1	Analisa data secara interaktif	106
4.1	<i>Rajah 4.1 : Kebaya nyonya Neo 1 dan motif</i>	151
4.2	<i>Rajah 4.2: Kebaya nyonya Neo 2 dan motif</i>	153
4.3	<i>Rajah 4.3: Kebaya nyonya Neo 3 (a) dan motif</i>	154
4.4	<i>Rajah 4.4: kebaya nyonya Neo 3 (b) dan motif</i>	155
4.5	<i>Rajah 4.5: Kebaya nyonya Doris 1 dan motif</i>	156
4.6	<i>Rajah 4.6: Kebaya nyonya Doris 2 dan motif</i>	157
4.7	<i>Rajah 4.7: Kebaya nyonya Neo 5 dan motif</i>	159
4.8	<i>Rajah 4.8: Kebaya nyonya Neo 6 dan motif</i>	160
4.9	<i>Rajah 4.9: Kebaya nyonya Neo 7 dan motif</i>	162
4.10	<i>Rajah 4.10: Kebaya nyonya Neo 8 dan motif</i>	163
4.11	<i>Rajah 4.11: Kebaya nyonya Neo 9 dan motif</i>	164
4.12	<i>Rajah 4.12: Kebaya nyonya Neo 10 dan motif</i>	165
4.13	<i>Rajah 4.13: Kebaya nyonya Neo 11 dan motif</i>	167
4.14	<i>Rajah 4.14: Kebaya nyonya 12 dan motif</i>	168
4.15	<i>Rajah 4.15: Kebaya nyonya Neo 13 dan motif</i>	170

4.16	<i>Rajah 4.16: Kebaya nyonya Neo 14 dan motif</i>	171
4.17	<i>Rajah 4.17: Kebaya nyonya Neo 15 dan motif</i>	173
4.18	<i>Rajah 4.18: Kebaya nyonya Neo 16 dan motif</i>	174
4.19	<i>Rajah 4.19 : Kebaya nyonya Neo 17 dan motif</i>	175
5.1	Rajah ini adalah kerangka konsep nilai-nilai estetika Kebaya nyonya yang diadaptasi daripada teori budaya Kaplan 1999	240
5.3	Peta Bandaraya Melaka	255

SENARAI GAMBAR

No gambar foto	Muka Surat
4.1 Puan Teo Swat Neo	110
4.2 Puan Doris	112
4.3 Baba Siow Nee Hock	114
4.1 <i>Neckline V</i> kebaya nyonya tahun 1905	222
4.2 <i>Neckline</i> kebaya nyonya tahun 2005	222
4.3 Neckline V kebaya nyonya dalam tahun semasa	223
4.4 <i>Shawl collar</i> / lipatan sepanjang baju	225
4.5 Lipatan <i>Shawl collar</i> sepanjang neckline V atau sepanjang opening	226
4.6 Sinkronik kolar dan neckline V	227
4.7 Bentuk lengan kebaya nyonya tahun 1905	228
4.8 Bentuk lengan kebaya nyonya tahun 2012	228
4.9 Sinkronik bentuk lengan	229
4.10 Bentuk bahagian bawah Kebaya nyonya tahun 1901	231
4.11 Bentuk bahagian bawah Kebaya nyonya tahun 2013	232
4.12 Bentuk bahagian bawah kebaya nyonya tahun 2013	232

4.13	Bentuk reka bentuk kebaya nyonya tahun 1901	225
4.14	Bentuk design kebaya nyonya tahun 2013	225
4.15	Kebaya nyonya asli hasil jahitan wanita Peranakan tahun 2013 (bahan kasa Rubia)	233
4.16	Kebaya nyonya jahitan biasa tahun 2012 (gabunga European lace & kasa Rubia)	233
4.17	Kebaya nyonya jahitan biasa tahun 2013 (bahan Voile)	236
4.18	Proses menyulam menggunakan alat benangan	242
4.19	Proses menyulam menggunakan alat benangan	242
4.20	Benang untuk sulaman dari jenis DMC	243
4.21	Keadaan figura semasa membuat ukuran badan untuk Kebaya Nyonya	244
5.1	Contoh Rumah-Rumah Baba Nyonya	269
5.2	Pakaian Pengantin Baba Nyonya	271
5.3	Pakaian Kebaya Nyonya yang digayakan oleh wanita Peranakan	271
5.4	Kasut dan Beg Jahitan Manik	273

BAB 1

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Bab ini menjelaskan kepentingan Pendidikan Seni dalam konteks masyarakat yang berbilang bangsa dan berbagai budaya serta cara hidup mengikut etnik masing-masing. Ia juga menjelaskan garis panduan untuk menjaga, memelihara, mengembangkan dan melakukan perubahan dalam konteks masyarakat berbilang budaya, sama ada mempelajari ilmu pengetahuan Seni ini secara formal dan tidak formal. Celik budaya, masyarakat dan kreatif serta inovatif penting demi melahirkan cara hidup masyarakat berpesonaliti melalui kebudayaan. Bahagian ini juga menjelaskan mengenai kebudayaan masyarakat berbilang bangsa dan berbilang

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

budaya melalui cara berpakaian. Salah satu pakaian yang dimaksudkan ialah Kebaya Nyonya yang popular dikalangan masyarakat Peranakan. Melalui kajian ini dapat menjelaskan bahawa sosialisasi Kebaya Nyonya yang berlaku melalui proses Pendidikan Seni dikalangan wanita Peranakan.

1.2 Latar belakang kajian

Persidangan Sedunia Pendidikan Seni, yang bertema membangunkan keupayaan kreatif bagi abad ke-21 pada Mac 2006, telah menghasilkan satu “Road Map for Arts Education” yang menjadi teras kepada Pendidikan Seni abad ke-21. Semasa

persidangan tersebut, pembangunan kebudayaan dan kreativiti, telah dijadikan teras dalam Pendidikan Seni berdasarkan konteks yang lebih luas iaitu masyarakat. Bagi memenuhi keperluan kreativiti dan kebudayaan pada abad ke-21 ini, penekanan kepada strategi untuk memperkenalkan dan mempromosikan Pendidikan Seni dalam konteks pembelajaran berdasarkan sosio-budaya. Dalam persidangan itu juga telah dinyatakan bahawa terdapat empat perkara asas menentukan tujuan Pendidikan Seni. Pertama, memperjuangkan hak kemanusiaan untuk mendapatkan pendidikan dan penglibatan kebudayaan, kedua, membangunkan keupayaan individu, ketiga, meningkatkan kualiti pendidikan, dan keempat, mempromosikan ekspresi kepelbagaian kebudayaan. (UNESCO, 2006)

Secara praktisnya ‘Road Map ‘for Arts Educations’ ini bertujuan untuk dijadikan sebagai sumber rujukan yang memberikan garis panduan untuk melakukan

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

perubahan dan langkah-langkah yang diperlukan untuk memperkenalkan dan mempromosikan Pendidikan Seni di dalam suasana pembelajaran sama ada formal dan tidak formal. ‘Road Map’ ini juga bertujuan untuk menyampaikan suatu visi dan membina suatu kefahaman mengenai kepentingan Pendidikan Seni di dalam membina masyarakat yang kreatif dan celik budaya. Salah satu persoalan penting yang disyorkan di dalam ‘Road Map’ adalah penekanan kreativiti dan pembangunan kebudayaan sebagai asas kepada pendidikan. (UNESCO 2006)

Hasil daripada persidangan itu juga telah digariskan berbagai perkara bagi menentukan tujuan Pendidikan Seni. Pertama ialah memperjuangkan hak kemanusiaan untuk mendapatkan pendidikan dan penglibatan kebudayaan. Budaya dan seni adalah komponen penting di dalam konsep pendidikan seni yang menyeluruh demi memastikan pembangunan sepenuhnya seseorang individu. Oleh itu, pendidikan seni adalah satu hak kemanusiaan sangat yang diperlukan oleh setiap orang, termasuk golongan yang sering dipinggirkan daripada menerima pendidikan, seperti kaum pendatang, kaum minoriti dan orang kurang upaya. Kenyataan di dalam deklarasi hak asasi kemanusiaan sedunia artikel 22: “sesiapa sahaja sebagai ahli masyarakat adalah mempunyai hak ke atas ekonomi, sosial dan budaya yang diperlukan untuk menjamin harga diri dan kebebasan membina personaliti”. Apabila kita membina personaliti, sudah pastinya kita mengamalkan personaliti tersendiri yang menunjukkan personaliti tempatan dan salah satu cara berpersonaliti ialah melalui kebudayaan. Memenuhi keperluan-keperluan asas yang sesuai dengan personaliti tempatan dan adat ketimuran dapat menunjukkan imej kebudayaan yang tersendiri.

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

Kedua ialah membangunkan keupayaan kebebasan berfikir dan bertindak.

Kajian menunjukkan bahawa dengan memperkenalkan pelajar kepada proses artistik dan memasukkan elemen-elemen budaya mereka dalam pendidikan, akan menghasilkan individu yang kreatif, inisiatif, imaginasi yang segar, kebijaksanaan emosi, hala tuju moral dan kebebasan berfikir dan bertindak. Masyarakat abad ke-21 semakin memerlukan tenaga kerja yang kreatif, fleksibel, adaptif dan inovatif, dan sudah tentu sistem pendidikan perlu berubah mengikut perubahan keperluan ini. Pendidikan Seni menyediakan pelajar dengan semua keperluan tersebut, membolehkan tenaga kerja berupaya untuk mengekspresikan diri, dan menghasilkan karya-karya seni dalam pelbagai bentuk.

Ketiga, dengan meningkatkan kualiti pendidikan sepertimana yang didapati

05-4506832

'Education for all global monitoring report 2006', yang diterbitkan oleh

Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

UNESCO, walaupun bilangan kanak-kanak yang menerima pendidikan semakin bertambah, tetapi kualiti pendidikan kekal rendah di kebanyakan negara di dunia ini. Menyediakan pendidikan kepada semua adalah penting, tetapi sama penting juga untuk menyediakan pendidikan yang berkualiti tinggi.

Keempat, memastikan seni merangkumi manifestasi kebudayaan dan juga cara berkomunikasi di dalam menyampaikan pengetahuan kebudayaan. Setiap budaya mempunyai ekspresi artistik, dan amalan kebudayaan yang unik. Kepelbagaiannya dan produk artistik dan kreatif sesuatu budaya melambangkan kreativiti kontemporari dan tradisional manusia. Kebudayaan yang unik ini menyumbang kepada keagungan, warisan, kecantikan dan integriti tamadun manusia. Kenyataan ini dapat dikaitkan

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi